

**VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2026 MAKSETTAVASTA
ETELÄ-SUOMEN KANSALLISESTA TUESTA**

Yleistä

Maa- ja puutarhatalouden tulotukijärjestelmä muodostuu Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista, osarahoittamista luonnonhaittakorvauksesta ja maatalouden ympäristökorvauksesta, eräistä muista korvauksista sekä EU:n tukijärjestelmiä täydentävistä kansallisista tuista. Euroopan komission, jäljempänä komissio, päätti 27.10.2022 Etelä-Suomen kansallisen tukijärjestelmän hyväksymisestä vuosiksi 2023–2027 C(2022)7573. Päätös perustui maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 214 a artiklaan. Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (EU) N:o 1308/2013 214a artikla uudistettiin maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu- ja ympäristöasetuksen (EU) N:o 1151/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014 sekä unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (2021/2117) osin muutetuin ehdoin ja määrin verrattuna aiempaan artiklamuotoiluun. Etelä-Suomessa tukialueella AB keskeisin kansallisen tuen tukimuoto on Etelä-Suomen kansallinen tuki. Lisäksi alueella maksetaan eräitä muita kansallisia tukia, kuten sokerijuurikkaan kansallista tukea. Valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen (MTK ja SLC) maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen neuvottelijat osallistuivat vuoden 2026 kansallisen tuen jakoehdotuksen valmisteluun ja pääsivät yhteisymmärrykseen 19.12.2025.

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien Maaseutu ja energia -yksiköiltä, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä, Pro Agria keskusten liitolta ProAgria Svenska lantbruksällskapens Förbund rf.:ltä, Kauppapuutarhaliitolta ja Hedelmän- ja marjanviljelijäinliitolta. Lisäksi asetuseräluonnos on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla 6.11.-27.11.2025. Lausuntoaika oli lyhennetty kolmeen viikkoon hakuajankäytön varmistamiseksi. Lausuntopalvelua ei ole käytetty koska asetusehdotus koskee vain hyvin rajattua tuensaaja joukkoa. Valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa asiassa. Ruokavirasto esitti perusteluiden virkkeen lisäämistä muotoiltuna asetustekstiksi, jotta suoraan maapohjaan kylvetyn tillin ja persiljan tukikelpoisuus vain lyhyen viljelykauden tukeen tulisi selkeämmin

esille sekä eräitä numero ja vuosilukukorjauksia. SLC:n mukaan sika- ja siipikarjatalouden tuen viitemäärän vuoden 2007 viitetason päivittäminen 214 a artiklan mukaisten kansallisten tukien osalta olisi tärkeää tasapuolisempien ja tulevaisuuteen suuntautuneempien olosuhteiden luomiseksi yksimahaisten sektorilla. Nykyinen järjestelmä perustuu SLC:n mukaan tuotantomääriin ja yritys rakenteisiin ajalta, jolloin ala oli aivan erilainen. Lausunnon mukaan nuoret viljelijät, jotka ovat viime vuosina rakentaneet uusia sika- tai siipikarjatiloja, ovat vailla viitemäärää ja siten ilman oikeutta tukeen, kun taas vanhemmat viljelijät saavat edelleen tukia nykyisestä tuotantotasosta riippumatta. Tämä johtaa selkeisiin sukupolvien välisiin vääristymiin ja heikentää nuorten kilpailukykyä. SLC:n mukaan komission omien analyysien mukaan nuorilla viljelijöillä on keskimäärin 14 % pienempi yrittäjätulo kuin vanhemmilla ja ero korostuu erityisesti Suomessa, jossa tuilla on suuri merkitys kannattavuudelle. Viitevuoden päivittäminen tai uusien investointien huomioon ottavan mekanismin luominen edistäisi tuottajien tasapuolista kohtelua, kannustaisi sukupolvenvaihdoksia ja vahvistaisi elinkelpoisen yksimahaisten sektorin kehittymistä Etelä-Suomessa. Kasvihuonetuotannon tuesta ja vihannesten varastointituesta SLC huomauttaa, että sekä kasvihuonetuotannon että vihannesten varastointituen kokonaismäärärahoja olisi lisättävä, jotta ne kattaisivat paremmin kasvaneet tuotanto- ja varastointikustannukset. Kauppapuutarhaliitto ry:n mukaan asetusluonnos on muilta osin tarkoituksenmukainen, mutta Kauppapuutarhaliitto kyseenalaistaa 5 §:n siltä osalta, että koristekasveiksi ei hyväksyttäisi marja- ja vihannesamppeleita. Marja- eli lähinnä mansikka-ampellit ja vihannesampellit viljellään lausunnon mukaan samaan käyttötarkoitukseen samalla tavalla kuin koristekasviamppelitkin. Amppeleissa viljeltävät marja- ja vihanneslajit ja niiden lajikkeisto jalostetaan koristeellisuutta ja esimerkiksi kukkien näyttävyyttä korostaen. Näiden amppeleiden käyttötarkoitus kuluttajien parvekkeilla ja puutarhoissa on sama kuin perinteisen koristekasvilajien ja -lajikkeiden. Kauppapuutarhaliitto katsookin, että myös marja- ja vihannesampellit tulisi hyväksyä koristekasveiksi.

Ruokaviraston lausunnossa esitetyt muotoiluehdotukset otettiin huomioon, SLC:n lausunnoissa esitetyt seikat eivät ole tämän asetusehdotuksen valmistelun yhteydessä sellaisia, että ne voitaisiin huomioida ja Kauppapuutarhaliiton lausunnossa esitettyä marja- ja vihannesamppeleiden hyväksymistä koristekasveiksi ei pidetä mahdollisena, koska tällä menettelyllä on aiemmin kierretty kasvilajirajoituksia eli tuotu tukien piiriin muuten tukikelvottomia kasveja.

1 Yleisperustelut

1.1 Vuodelta 2026 maksettava Etelä-Suomen kansallinen tuki

Etelä-Suomen kansallista tukea ehdotetaan maksettavaksi tukialueella AB sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettuna tukena, jäljempänä tuotannosta irrotettu tuki sekä kasvihuonetuotannon tukena ja puutarhatuotteiden varastoinnin tukena. Komission päätöksessä asetetaan rajoitteet myös yksikkötuen enimmäismäärille. Ehdotetut yksikkötuet ovat näitä enimmäismääriä pienemmät. Vuodelta 2026 Etelä-Suomen kansallista tukea ehdotetaan maksettavan komission päätöksen mukaisesti yhteensä noin 15,90 miljoonaa euroa, jonka arvioidaan käyttävän komission päätöksen maksuvaltuutta mahdollisimman täysimääräisesti. Tuen määrä laskee tukivuoden 2025 tasosta.

Sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen tukitaso ehdotetaan maksettavaksi 43 euroa viitemäärän yksikköä kohti, joka olisi sama kuin vuonna 2025 maksettu lopullinen tukitaso. Tukeen voidaan käyttää yhteensä enintään 6,0 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa vuotta 2025 vähemmän. Yksikkötuen määrä on mahdollista pitää samana, koska tukikelpoisten yksiköiden määrän ennustetaan olevan vuodesta 2025 vuoteen 2026.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan puutarhataloudelle kasvihuonetuotannon tukena ja puutarhatuotteiden varastointitukena. Kasvihuonetuotannon yli seitsemän kuukauden viljelyn tueksi ehdotetaan 9,2 €/m² ja lyhyen kauden (2–7 kk) viljelyn tukitasoksi ehdotetaan 3,4 €/m². Yksikkötuki olisi molemmissa sama kuin vuonna 2025 vahvistettu lopullinen tukitaso. Vuonna 2026 tukeen ehdotetaan käytettäväksi 9,0 miljoonaa euroa, joka olisi 0,3 miljoonaa euroa vuotta 2025 vähemmän kuin vuonna 2025. Yksikkötuen määrä on mahdollista pitää samana, koska tukikelpoisten yksiköiden määrän ennustetaan olevan vuodesta 2025 vuoteen 2026. Tillin ja persiljan yli 7 kuukauden vuosittaisessa viljelyssä ei kasvihuonetuessa olisi tukikelpoista viljelytapa, jossa kasvien siemenet kylvetään suoraan kasvihuoneen lattialla olevaan maapohjaan. Sen sijaan tukikelpoisia olisivat tillin ja persiljan ruukkutuotanto, viljely maapohjassa käyttäen istutettuja taimia sekä taimikasvatustilat. Lyhyemmässä 2- 7 kuukauden viljelyssä tillin ja persiljan viljely suoraan maapohjaan kylvämällä on jatkossakin tukikelpoista, samoin kuin muut viljelymuodot.

Puutarhatuotteiden varastointituen yksikkötukien tasot olisivat avaustasoina samat/alemmat/korkeammat kuin vuonna 2025. Koneellisesti jäähdytettyjen varastojen tukitasoksi ehdotetaan 10,0 €/m³ ja muiden varastojen tukitasoksi 6,2 €/m³ ja varastomäärien ilmoituspäiviä olisi kaksi. Varastomäärät ilmoitettaisiin marraskuun 1. ja joulukuun 15. päiviltä. Tukeen ehdotetaan käytettäväksi enintään 1,0 miljoonaa euroa, joka on sama kuin vuonna 2025.

Toimivalta valtioneuvostolle on asiassa osoitettu maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien lain (1559/2001) 4 §:n 2 momentissa, 7 §:n 1 momentissa, 10 §:n 6 momentissa, 10e §:n 3 momentissa, 11 §:n 4 momentissa ja 12 §:n 4 momentissa. Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2025 maksettavasta Etelä-Suomen kansallisesta tuesta.

1.2 Taloudelliset vaikutukset

Valtion talousarvion momentilla 30.20.40 (maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki) on vuonna 2026 osoitettu varat yhteensä 350,00 miljoonan euron suuruiseen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen.

	22.1.2026 tehtävät päätökset (milj. euroa)	Myöhemmin tehtävät päätökset (milj. euroa)	Yhteensä (milj. euroa)
Etelä-Suomen kansallinen tuki	15,9	-	15,9
Pohjoinen tuki	306,5	13,1	319,6
Muut tukimuodot	6,0	3,3	9,3
YHTEENSÄ	328,4	16,4	344,8

Etelä-Suomen kansalliseen tukeen vuodelta 2026 arvioidaan tarvittavan 15,90 miljoonaa euroa. Etelä-Suomen kansalliseen tukeen tarvittava määräraha on otettu huomioon maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen momentin jakoehdotusta laadittaessa. Muut momentilta 30.20.40 rahoitettavat kohteet huomioon ottaen määrärahan arvioidaan riittävän ehdotettuun tarkoitukseen.

2 Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin soveltamisalasta. Asetusta sovellettaisiin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain perusteella maksettavaan Etelä-Suomen kansalliseen tukeen, jota maksetaan kotieläintalouden tuotantositonnaisena tukena, sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettuna tukena, kasvihuonetuotannon tukena ja puutarhatuotteiden varastointitukena.

2 § Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin tukien yleisistä määräytymisperusteista. Tuet maksettaisiin alueittain eriytettyinä noudattaen eräiden maaseudun kehittämisen korvauksien, suorien viljelijätukien ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien korvaus- ja tukialueista ja niiden saaristoksi luettavista osa-alueista annetun valtioneuvoston asetuksen (1379/2022) säädettyä tukialuejakoa. Etelä-Suomen kansallista tukea voitaisiin maksaa enintään asetuksen liitteessä säädettyjen enimmäismäärien mukaisesti tuotannonalaa ja tukimuotoa kohden ja määrien ylittyessä yksikkötukea alennettaisiin. Tukeen oikeuttava eläinmäärä muunnetaan eläinyksiköiksi käyttäen eläinyksiköistä eräissä maaseudun kehittämisen korvauksissa ja kansallisissa maa- ja puutarhatalouden tuissa annetun valtioneuvoston asetuksen (1378/2022) mukaista menettelyä.

3 § Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin tuotannosta irrotetun tuen määrästä ja ennakosta. Aiemman käytännön mukaisesti tuotannosta irrotettua tukea vuodelta 2026 voitaisiin myöntää 1.9. hakijan hallinnassa olevan viitemäärän perusteella.

4 § Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin tuen myöntämisen edellytyksenä olevista eläinrekisteröintivelvoitteista, tukea hakevat eläinten pitäjät ovat rekisteröineet eläinten pitopaikat ja ilmoittaneet niihin eläintenpitotoiminnasta EU:n säädösten ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain mukaisesti, jotta ne voidaan ottaa huomioon tilan eläintiheyttä määriteltäessä.

5 § Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin kasvihuonetuotannon tuen määräytymisestä. Tuki määräytyisi 15 päivänä toukokuuta viljelykäytössä olevan kasvihuonepinta-alan mukaan kuten aiemminkin. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi, että kasveja kasvatetaan tasoilla tai lattialla. Viljelytautot huomioitaisiin kuten aiemminkin. Vähimmäispinta-ala olisi edelleen 300 neliometriä ja kalenteriviikon tarkkuudella laadittu viljelysuunnitelma olisi edelleen tuen myöntämisen edellytyksenä. Jos viljelykausi muuttuu lyhyestä pitkäksi, tuki määräytyisi lyhyen viljelykauden mukaisena. Tukea myönnettäisiin tomaatin, kasvihuonekurkun, avomaankurkun, Lactuca sativa ja Cichorium -lajien salaattien, lehtitillin, persiljan, paprikan, kiinankaalin, leikkokukkien, leikkovihreän, ryhmäkasvien sekä sisätiloihin tarkoitettujen, ruukussa viljeltävien koristekasvien kasvihuonetuotantoon. Koristekasveiksi ei jatkossa hyväksyttäisi marja- ja vihannesamppeleita. Tillin ja

persiljan yli 7 kuukauden vuosittaisessa viljelyssä ei kasvihuonetuessa ole jatkossa lainkaan tukikelpoista viljelytapa, jossa kasvien siemenet kylvetään suoraan kasvihuoneen lattialla olevaan maapohjaan. Vain Salaatin sekä lehtitillin ja persiljan taimituotanto omaan kasvihuoneviljelykäyttöön olisi tukikelpoista kuten aiemminkin. Muuhun taimituotantoon tukea ei myönnettäisi. Sen sijaan tukikelpoisia ovat yhä tillin ja persiljan ruukkutuotanto, viljely maapohjassa käyttäen istutettuja taimia sekä taimikasvatustilat. Lyhyemmässä 2-7 kuukauden viljelyssä tillin ja persiljan viljely suoraan maapohjaan kylvämällä on jatkossakin tukikelpoista, samoin kuin muut viljelymuodot.

6 § Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin kasvihuonetuotannon tuen määrästä ja 90 prosentin tukiennakosta lyhyelle eli vähintään 2 kk, mutta enintään 7 kk viljelykaudelle ja pitkälle eli yli 7 kk viljelykaudella. Pitkän viljelykauden tukea myönnettäisiin, jos kasveja, joiden viljelyä voidaan tukea, viljellään pidempään kuin seitsemän kuukautta vuoden 2026 aikana. Avomaankurkun, kiinankaalin ja rapealehtisen keräsalaatin viljelyalan perusteella tuki myönnettäisiin kuitenkin aina lyhyen viljelykauden tukena ja useita kasveja peräkkäin viljeltäessä tuki myönnettäisiin sen kasvin mukaan, jonka viljelyaika on pisin. Pykälässä ei enää mahdollistettaisi aiempina vuosina mahdollista yhdistelmäviljelyä käyttäen suoraa siemenkylvöä siten, että viljelyn pääkasvi on jokin muu tukikelpoinen kasvi kuin lehtitilli tai persilja.

7 § Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin puutarhatuotteiden varastointituesta tuen tukitasoa lukuun ottamatta samoin perustein kuin aiempina vuosina. Puutarhatuotteiden varastointitukea voitaisiin myöntää pykälässä säädettyinä päivämäärinä varastossa olevien puutarhatuotteiden tukeen oikeuttavien varastointimäärien keskiarvon perusteella koneellisesti jäädytetyille varastolle ja muulle varastolle eriytettyjen tukitasojen mukaisesti. Varastointimäärä olisi ilmoitettava kuutiometrillä tarkkuudella ja siihen saisi sisällyttää ainoastaan ne puutarhatuotteet, jotka ovat olleet kauppakelpoisia varastoon pantaessa. Tuen myöntämisen edellytyksenä olisi normaali varastointitapa ja kauppakunnostuksen yhteydessä pilaantuneita ei sisällytettäisi varastointimäärään. Tukikelpoisia puutarhatuotteita olisivat kiinankaali, kyssäkaali, lanttu, mukulaselleri, nauris, omena, palsternakka, porkkana, punajuuri, punakaali, purjo, ruusukaali, savoijinkaali, sipuli ja valkokaali.

8 § Asetuksen 8 §:ssä ehdotetaan asetuksen voimaantulopäiväksi 28.1.2026.

Liite Asetuksen liitteessä esitettäisiin Etelä-Suomen kansallisen tukijärjestelmän hyväksymisestä vuosiksi 2023–2027 annetussa komission päätöksessä C(2022)7573säädettyjen enimmäismäärien jakautuminen sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotetun tuen, kasvihuonetuotannon tuen ja puutarhatuotteiden varastointituen osalta miljoonina euroina.